

การพัฒนาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า*

The Development Of Enduring Understanding On Economic Activity In Daily Life Of
Matthayomsuksa 5 Students Using Advance Organizer Model

มนต์ชัย เจริญนิติกุล (Monchai Charoennitikul)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า 2) เพื่อศึกษาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาตามอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 30 คน ได้มาจากการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนเรื่อง 4) แบบประเมินตนเองของนักเรียน 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

This article is part of M.Ed. research, Program in Educational Social Studies.

** นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร e-mail address : ob034@hotmail.com อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์

M.Ed in Educational Social Studies at Faculty of Education, Silpakorn University e-mail address : ob034@hotmail.com Thesis Adviser : Asst. Prof. ORAPIN SIRISAMPAN, Ph.D.

2. ความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตศัพท์กว้างล่วงหน้าอยู่ในระดับดี

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการนำเสนอโน้ตศัพท์กว้างล่วงหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

Abstract

The purposes of this research were to: 1) compare the learning outcomes on economic activity in daily lives of Mathayomsuksa 5 students before and after using advance organizer model. 2) study enduring understanding on economic activity in daily lives of Mathayomsuksa 5 students using advance organizer model. 3) study the opinion of Mathayomsuksa 5 students toward advance organizer model. The sample of this research consisted of 30 Mathayomsuksa 5/3 students studying in the first semester during the academic year 2015 in Wathuayjawrakay Wittayakom School, Phrapathomchedi District, Nakornpathom Province of the Office of Secondary School District 9, The instruments were: 1) lesson plan 2) learning outcome tests 3) enduring understanding observation 4 self-assessment form 5) a questionnaire on the opinion of student advance organizer model. The data were analyzed for mean ($\bar{X}$) standard deviation (S.D.) t – test dependent and content analysis.

The findings were as follows:

1. The learning outcomes of students on economic activity in daily life using advance organizer model was higher than before at the level of .05 significance.

2. The enduring understanding on economic activity in daily lives after using advance organizer model was higher than before at the level of .05 significance.

3. The opinions of students towards advance organizer model were at high level of agreement.

บทนำ

การศึกษามีส่วนสำคัญที่จะช่วยในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545) ได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนทุกคนล้วนมีศักยภาพเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 3) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันมุ่งพัฒนาตัวผู้เรียนเป็นหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นปฏิบัติได้ ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกจากแบบเดิมที่เป็นผู้สอน ผู้บอก มาเป็นผู้คอยชี้แนะนำความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้จากการแสวงหาด้วยตนเอง อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนของครูในยุคปัจจุบันนี้นักจะมีการ

สอนในรูปแบบที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดที่นำไปสู่ความรู้ที่ฝังลึกหรือความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนการสอนแบบ Backward Design หรือ การเรียนแบบย้อนกลับ เป็นกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดหลักฐานการแสดงผลของผู้เรียนหรือกิจกรรมการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ด้วยสาเหตุนี้ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียน คือความเข้าใจที่คงทนตามที่แมคไทค์ และ วิกกินส์ (McTighe and Wiggins 2004 : 10 - 19) และวัชร เล่าเรียนดี (2552 :196) กล่าวว่า หากครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่คงทนหรือเข้าใจที่ลึกซึ้งและยั่งยืนได้ จะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา ซึ่งครูสามารถประเมินได้จากการที่นักเรียนใช้ความสามารถในการปฏิบัติภาระงานหรือชิ้นงานได้ สอดคล้องกับ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550 : 8) กล่าวว่าเมื่อนักเรียนได้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนสามารถที่จะปฏิบัติหรือเกิดพฤติกรรมที่แสดงออกทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การอธิบาย ผู้เรียนสามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎี บทความได้อย่างถูกต้อง สามารถอธิบาย เหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาว่าสิ่งใดถูกและสิ่งใดผิดพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบการอธิบาย 2) การแปลความหรือการตีความ เป็นความสามารถที่ผู้เรียนต้องเข้าใจความหมาย แนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้ แล้วสามารถอธิบายได้ตรงประเด็นและชัดเจน การแปลความในเรื่องต่างๆ ทำให้ผู้เรียนสะท้อนความเข้าใจและขยายความได้ลึกซึ้ง 3) การประยุกต์ใช้ ผู้เรียนสามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำความคิดรวบยอด หลักการหรือทักษะ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น 4) การมีมุมมองที่หลากหลายผู้เรียนสามารถที่จะเข้าใจปัญหา ในด้านต่างๆ ที่หลากหลายและสามารถสรุปโดยอาศัยมุมมองที่แตกต่างออกไป นอกเหนือจากความคิดด้านเดียว 5) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ผู้เรียนจะเกิดความสามารถในการเข้าถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่น ความเข้าใจในด้านนี้ผู้เรียนต้องละทิ้งความรู้สึกของตนเอง เพื่อเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่น การเข้าถึงใจผู้อื่นเป็นความสามารถที่เรียนรู้โลกได้จากมุมมองผู้อื่น ใช้จินตนาการเพื่อเห็นและเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นเห็นอีกทั้งผู้เรียนต้องยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้อื่นได้ และ 6) การรู้ของตนเอง ผู้เรียนมีความสามารถในการประเมินตนเองและควบคุมตนเอง ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ สามารถประมวลข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ปรับตัวได้ และมีความฉลาดเฉลียวปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้

การที่จะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นนั้น ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมและในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาถือได้ว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรซึ่งมีสาเหตุจากครูส่วนใหญ่ มักใช้วิธีสอนและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยละเลยการให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2543 : 2) สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2541 : 6) ได้กล่าวว่า จากสภาพดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนต้องท่องจำเนื้อหาเป็นจำนวนมากทำให้ผู้เรียนมีความทุกข์จากการเรียนทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับชาติ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในเกือบทุกสาระวิชาล้วนมีคะแนนที่ตกต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเห็นได้จากคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน หรือ O - NET โดยในระยะเวลา 3 ปี ย้อนหลัง ตั้งแต่ปี

พ.ศ. 2553 – 2555 รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยของประเทศไม่ถึงร้อยละ 50 ดังนี้ ร้อยละ 45.51, 33.39 และ 36.27 ตามลำดับ(สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน))

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ของโรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาคมยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควรซึ่งสังเกตได้จากการประเมินของฝ่ายวิชาการโรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาคมพบว่า ในรายวิชา ส 32101 สังคมศึกษา มีผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนในระดับ 3 – 4 ในปีการศึกษา 2555 คิดเป็นร้อยละ 68.38 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนที่ตั้งไว้คือร้อยละ 80 และในขณะเดียวกันผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียน หรือ O – NET ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาคม ปีการศึกษา 2553 – 2555 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ คือร้อยละ 42.52, 30.27 และ 35.23 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)) หากครูจัดการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่คงทนได้นั้นยิ่งจะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนจะเกิดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้ที่อยู่ภายในตัวเอง เช่น สามารถอธิบาย สามารถแปลความ สามารถประยุกต์ใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและการประเมินตนเอง ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ดังกล่าวที่ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่ในความเป็นจริงครูมักจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 10) และ สิริวรรณ ศรีพหล (2540 : 54) ที่กล่าวว่าครูส่วนใหญ่มักจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมๆ เช่น การสอนแบบท่องจำ ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถที่จะเข้าใจเนื้อหาได้ครบทุกประเด็น อีกทั้งวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่อยู่ในรูปของกฎเกณฑ์และทฤษฎีต่างๆ โดยปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในสาระเศรษฐศาสตร์ ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากกว่าการสอนแบบใหม่ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือฝึกฝนการแก้ปัญหาในด้านเนื้อหาวิชา ซึ่งนักเรียนเห็นว่าเนื้อหาวิชายังไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากผลคะแนนเฉลี่ยที่ปรากฏในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ของโรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาคมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่จะสามารถแก้ปัญหาได้ โดยผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอโน้ตส์ก้างล่วงหน้า (Advance Organizer Model) เป็นการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายจากการสอนของครู โดยการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ที่มีมาก่อนกับข้อมูลใหม่ หรือความคิดรวบยอดใหม่ที่จะต้องเรียน ช่วยให้ผู้เรียนไม่ต้องท่องจำ โดยนำหลักการทั่วไปที่นำมาใช้ คือ การจัดเรียงเรียงข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้เรียนรู้ ออกเป็นหมวดหมู่ นำเสนอกรอบ หลักการกว้างๆ ก่อนที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้ในเรื่องใหม่ และบอกให้ทราบเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญที่เป็นความคิดรวบยอดใหม่ที่จะต้องเรียนในขณะนั้นการเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์ก้างล่วงหน้า นั้นผู้เรียนจะได้รู้จักการจัดลำดับและให้ความสำคัญของเนื้อหา อีกทั้งผู้เรียนต้องนำความรู้เก่าและความรู้ใหม่มาผสมผสานเข้าด้วยกันในรูปแบบการนำเสนอโน้ตส์ก้างล่วงหน้ายังมีส่วนประกอบของผังกราฟิกเป็นเครื่องมือที่ใช้จัดระบบความรู้ช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆ โดยการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์ก้างล่วงหน้า จอยซ์และวิล (Joyce and weil) ได้พัฒนารูปแบบดังกล่าวขึ้นมาจากทฤษฎีของออสเชล (Ausubel 1961อ้างถึงใน, ทัศนา แหมมณี 2551 : 15) ที่กล่าวว่าทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้

อย่างมีความเข้าใจ การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด หรือความรู้ที่ได้รับใหม่ ซึ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเสนอแนะโน้ตส์กว้าง (Presentation of Advance Organizer) ศึกษาโครงสร้างองค์ความรู้และความสัมพันธ์ต่างๆ ของเรื่องที่จะสอนให้อยู่ในความคิดรวบยอด โดยแสดงออกมาเป็นผังกราฟิกเพื่อเชื่อมโยงความรู้ 2) ขั้นนำเสนอสาระหลัก (Presentation of Learning Task of Material) เป็นการเชื่อมโยงความรู้เก่าและความรู้ใหม่ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และใช้ผังกราฟิกในการประกอบการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย และ 3) ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Strengthening Cognitive Organizer) ครูเชื่อมโยงให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความเป็นเหตุเป็นผลตามแผนผังความคิด จากแนวความคิดหลักไปสู่แนวคิดย่อย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเทคนิคแผนผังกราฟิกเข้ามาเสริมกับรูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า เนื่องด้วยแผนผังกราฟิกช่วยให้นักเรียนได้แสดงถึงความรู้ความคิดของผู้เรียนออกมาเป็นแผนภาพทำให้ครูเข้าใจและสามารถรับรู้ถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดย ทิศนา ขมมณี (2543 : 2) ได้กล่าวถึงเทคนิคแผนผังกราฟิกว่า เป็นแผนผังที่ประกอบไปด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญ ที่เชื่อมโยงกันอยู่ในรูปแบบต่างๆ ที่ทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้นๆ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหานั้นๆ ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นานตลอดจนทำให้นักเรียนมีความกระจำในความรู้มากขึ้น ช่วยให้เห็นภาพรวมของเนื้อหา เห็นถึงความสัมพันธ์ในแต่ละส่วนที่เชื่อมโยงเข้าหากันอีกทั้งยังช่วยสรุปความรู้ได้ดีและยังสอดคล้องกับพิมพ์ดีดเดชะคุปต์ (2544 : 126 – 127) และณัฐ สิมะธัมม (2551 : 39) ซึ่งกล่าวถึงประโยชน์ของเทคนิคแผนผังกราฟิกว่าเป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และจัดระบบความคิด และการจัดระบบในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เห็นโครงสร้าง โดยรวมเนื้อหาที่เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาซึ่งส่งผลให้ทำความเข้าใจได้ง่าย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาความรู้ได้ดี

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้าเพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะและข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า
2. เพื่อศึกษาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า สูงกว่าก่อนเรียน
2. ความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า อยู่ในระดับดี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาคม จำนวน 7 ห้องเรียน 250 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้วิทยาคม จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า จำนวน 3 หน่วย 12 คาบเรียน
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ด้านการอธิบาย ด้านการแปลความ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านการมีมุมมองที่หลากหลาย ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
4. แบบประเมินตนเองของนักเรียน ด้านการรู้จักตนเอง
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นก่อนการทดลอง** เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบสังเกตพฤติกรรมความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน 4) แบบประเมินตนเองของนักเรียน 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า

1.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานและเก็บผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียน

2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างไว้จำนวน 12 แผน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เวลาที่ใช้ในการทดลอง โดยทำการทดลองจำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 คาบเรียน ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 เนื้อหาที่นำเสนอสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ ตลาด กลไกราคา การกำหนดค่าจ้าง และบทบาทของรัฐในการแทรกแซงและควบคุมราคา

2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ใช้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอโน้ตค้นกว้าง (Presentation of Advance Organizer) ครูแสดงผังมโนทัศน์กว้างของเรื่องเพื่อให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่จะเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้เห็นถึงเนื้อหาทั้งหมดที่จะเรียนในคาบนั้น และแสดงถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน พร้อมทั้งตั้งคำถามกระตุ้นนักเรียนเพื่อให้เกิดความรู้สึกสนใจในการเรียนและตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสาระหลัก (Presentation of Learning Task of Material) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาใหม่โดยใช้ผังกราฟิกสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาใหม่ที่เรียนเพิ่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Strengthening Cognitive Organizer) นักเรียนสรุปสาระสำคัญและแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยนักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนรู้อาบทวนให้นักเรียนบอกลักษณะเฉพาะของเรื่องที่ได้เรียนรู้ หรือให้นักเรียนบอกข้อดี ข้อเสียหรือเปรียบเทียบความแตกต่างของเนื้อหาที่เรียน รวมทั้งให้นักเรียนระบุถึงหลักการหรือวิธีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งนักเรียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง

3. ขั้นหลังการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) และนำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตค้นกว้างล่วงหน้าไปสอบถามนักเรียนแล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียด ดังนี้

1. ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตค้นกว้างล่วงหน้า ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องได้เท่ากับ 1.00

2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.67 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.98

2.2 ตรวจสอบความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน เกณฑ์กำหนดค่าความยากง่ายคือ 0.20 – 0.80 ถ้าค่าความยากง่าย น้อยกว่า 0.20 ถือว่าข้อคำถามนั้นยากเกินไปและถ้าค่าความยากง่าย มากกว่า 0.80 ถือว่าข้อคำถามนั้นง่ายเกินไป (มาเรียม นิลพันธุ์ 2551: 188) โดยตรวจสอบหาความยากง่าย (p) ได้ค่าระหว่าง 0.25 – 0.80

2.3 ตรวจสอบอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกมีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธุ์ 2551 : 186) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าระหว่าง 0.20 – 0.60 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบให้คงเหลือ 30 ข้อ โดยครอบคลุมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.4 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ซึ่งในที่นี้ใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson) ได้ค่าเท่ากับ 0.83

3. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน แบบประเมินตนเองของนักเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้าโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญได้เท่ากับ 1.00

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย 12.50 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 22.17 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

2. ความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้าอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.73 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 4.28 จาก 5 คะแนน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เก่าของตนเองเข้ากับความรู้ใหม่ซึ่งจากการสังเกตได้วาระหว่างการเรียนการสอนครูจะใช้คำถามเพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนก่อนเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้เดิมที่ตนมีอยู่ออกมาเพื่อเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่กำลังเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเบล (Asubel 1961 : 29) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ควรเน้นเชื่อมโยงระหว่างความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ ผ่านเนื้อหาและประสบการณ์จากและเสริมสร้างกระบวนการคิดให้กับนักเรียน เพื่อที่สามารถสร้างความคิดรวบยอด อีกทั้งยังเป็นกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนสอนตามรูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้าทั้ง 3 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 ขั้นเสนอโน้ตบุ๊กกว้าง (Presentation of Advance Organizer) เป็นขั้นที่ครูแสดงผังโน้ตบุ๊กกว้างของเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องนั้น พร้อมกับตั้งคำถามกระตุ้นนักเรียนเพื่อให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งเรียนอีกทั้งเป็นการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสาระหลัก (Presentation of Learning Task of Material) เป็นขั้นที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาใหม่โดยใช้แผนผังกราฟิกสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาใหม่ที่เรียนเพิ่ม ซึ่งผังกราฟิกนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดเชื่อมโยงและมองเห็นเนื้อหาในรูปแบบของความคิดที่เป็นระบบตามที่ Joyce and Weil (2009 : 256 - 258) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนโดยการนำเสนอสาระหลักว่าเป็นขั้นที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเกิดการคิดที่มีแบบแผนมากขึ้นและสร้างความสนใจให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 :126 - 127) กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้เทคนิคแผนผังกราฟิกที่ว่าเป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดระบบความคิด โดยรวมเนื้อหาที่เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาซึ่งส่งผลให้ทำความเข้าใจได้ง่าย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาความรู้ได้ดี และขั้นที่ 3 ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Strengthening Cognitive Organizer) เป็นขั้นที่นักเรียนได้สรุปสาระสำคัญและแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยนักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาทบทวน ให้นักเรียนบอกลักษณะเฉพาะของเรื่องที่ได้เรียนรู้หรือในบางเนื้อหาให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียหรือเปรียบเทียบความแตกต่างของเนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี โพธิ์ปัสสา (2545 : 98) ที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้สิ่งจัดมโนมติล่วงหน้า พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการใช้สิ่งจัดมโนมติล่วงหน้ามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 13.48 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนที่ทำคะแนนผ่านร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 83.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงว่าการสอนโดยใช้สิ่งจัดมโนมติล่วงหน้าทำให้ผลการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนสีชมพูศึกษา อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำนวน 49 คน

2. ความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้าอยู่ในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย มีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทนทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 การอธิบาย ด้านที่ 2 การแปลความ ด้านที่ 3 การประยุกต์ ด้านที่ 4 การมีมุมมองที่หลากหลาย ด้านที่ 5 การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และด้านที่ 6 ด้านการรู้จักตนเอง โดยการพัฒนาในแต่ละด้านนั้นต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทน ดังจะเห็นได้จากด้านที่นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทนมากที่สุดคือ ด้านที่ 3 การประยุกต์ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านนี้นั้น นักเรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ไปปรับเปลี่ยนใช้เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันหรือในสถานการณ์จำลองได้ โดยเมื่อครูยกตัวอย่างสถานการณ์ในการซื้อขายสินค้าและบริการ นักเรียนสามารถประยุกต์ความรู้ในการวิเคราะห์ตลาดและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักการบริหารจัดการทรัพยากรที่คุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McTighe & Wiggins (1998 : 115) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 21) ที่กล่าวเกี่ยวกับความสามารถของการประยุกต์ที่เป็นหนึ่งในการสร้างความเข้าใจที่คงทน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ต่างไปจากที่เรียนรู้มาได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางสถานการณ์ใหม่ในบริบทที่หลากหลาย

นอกจากนี้ด้านที่สามารถพัฒนาความเข้าใจที่คงทนลำดับรองลงมาคือ ด้านที่ 4 การมีมุมมองที่หลากหลาย โดยสิ่งที่พบและประเมินได้จากการจัดการเรียนรู้ก็คือ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและบอกจุดเด่น จุดด้อย ในเวลาที่ครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นของประเด็นต่างๆ พร้อมสามารถนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องมีหลักการและน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550 : 15) ที่กล่าวว่า การประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญของประเด็นดังกล่าวเพียงไร อย่าประเมินเพียงคำตอบว่า ถูกหรือผิด แต่ให้ประเมินว่านักเรียนเข้าใจหรือไม่ว่าคำตอบนั้นได้มาอย่างไร สามารถเสนอทางเลือกอื่นที่หลากหลายได้หรือไม่ สามารถเสนออย่างได้ผล มีความน่าเชื่อถือ ครอบคลุมประเด็นหลัก รวมทั้งการวิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล ส่วนในด้านที่สามารถพัฒนาความเข้าใจที่คงทนลำดับรองลงมาในอันดับที่ 3 คือ ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออก คือนักเรียนมีการฝึกความอดทนโดยและรับยอมฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมห้องเรียนและรับฟังข้อเสนอแนะของครูในเวลาที่เหมาะสมและเมื่อเพื่อนกำลังเสนอความคิดเห็นของตนอยู่ นักเรียนคนอื่นจะตั้งใจฟังสิ่งที่เพื่อนเสนอออกมาซึ่งเป็นแสดงออกถึงความเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 21) ที่ว่าการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเป็นศิลปะในการเข้าใจผู้อื่นจากภายในว่าสิ่งใดสำคัญ และเป็นแรงจูงใจของผู้อื่นเข้าถึงแม้เป็นสิ่งที่ไม่คุ้นชิน และเพื่อให้สามารถจินตนาการและรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้

ในด้านความเข้าใจที่คงทนที่อยู่ในลำดับที่ 4 คือ ด้านที่ 2 การแปลความโดยนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นสัญลักษณ์ แผนผัง กราฟเส้น แล้วแปลความออกมาได้หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้าจากการสังเกตพฤติกรรมและจากการทำแบบทดสอบ เมื่อผ่านการเรียนแล้วนักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา เช่น การอธิบายผังวงจรเศรษฐกิจ ซึ่งนักเรียนที่สามารถแปลความ

ออกได้ต้องอาศัยทักษะในการเรียบเรียงข้อมูลเนื้อหาและการจัดระบบความคิดของตนเอง สอดคล้องกับ McTighe & Wiggins (1998 : 115) กล่าวว่า การแปลความคือการทำให้เกิดความหมายที่ชัดเจน จากสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง และส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้องหรือตนเอง

สำหรับความเข้าใจที่คงทนในลำดับที่ 5 คือ ด้านที่ 1 การอธิบาย นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยสามารถอธิบายได้หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้า ซึ่งสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาต่างๆ ของบทเรียน และยังสามารถยกตัวอย่างประกอบพร้อมอธิบายช่วยให้เพื่อนนักเรียนที่ไม่เข้าใจให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยการยกตัวอย่างในเรื่องหรือเหตุการณ์ที่ใกล้ตัวของตนเองหรือในชีวิตประจำวันและใช้ภาษาที่เพื่อนนักเรียนสามารถเข้าใจกันเองได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับ McTighe & Wiggins (1998 : 115) และ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550 : 18) ที่กล่าวคล้ายกันว่า การอธิบายเป็นการให้นักเรียนสามารถบรรยายออกมาพร้อมกับการใช้เหตุผลให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมยกข้อมูล ทฤษฎี และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและคาดการณ์ไปสู่อนาคต

ทั้งนี้ ด้านที่สามารถพัฒนาความเข้าใจที่คงทนได้น้อยที่สุดคือ ด้านที่ 6 ด้านการรู้จักตนเอง โดยสิ่งที่พบและประเมินได้จากการจัดการเรียนรู้กล่าวคือ จากการอ่านแบบประเมินตนเองของนักเรียนพบว่า เมื่อเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้านักเรียนมีการจัดการเนื้อหาความรู้อย่างเป็นระบบเพิ่มขึ้นและง่ายต่อการเข้าใจ สังเกตจากชิ้นงานที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ เช่น การสรุปความรู้เป็นผังกราฟิก ซึ่งช่วงแรกอาจยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิก แต่เมื่อผ่านสัปดาห์ที่ 2 นักเรียนแต่ละคนเริ่มมีการจัดระบบการคิดของตนเองก่อนลงมือทำผังกราฟิก และฝึกฝนกระบวนการคิดที่เพิ่มขึ้น เพราะในทุกคาบเรียนครูจะตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนได้ฝึกคิด ซึ่งช่วงแรกนักเรียนยังไม่สามารถเกิดการคิดที่ดี นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามของครูได้แต่เมื่อผ่านระยะเวลาสัปดาห์ที่ 2 – 3 เป็นต้นไป นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาและฝึกคิดฝึกอภิปรายกับเพื่อนนักเรียนและครู ในการปฏิบัติตนร่วมกับผู้อื่นนักเรียนส่วนใหญ่มีการวางตัวและให้เกียรติเพื่อนนักเรียนคนที่ต้องการเสนอความคิดเห็นหรือการอภิปรายในห้องเรียน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น สอดคล้องกับ McTighe & Wiggins (1998 : 10) ได้กล่าวว่าความเข้าใจที่คงทนเป็น ความรู้และทักษะที่ฝังลึกในตัวนักเรียน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสถานการณ์อื่นๆ ซึ่งแตกต่างไปจากสิ่งที่ทำเป็นประจำได้ อีกทั้ง กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550 : 8) และวัชรนา เล่าเรียนดี (2552 : 196) ที่กล่าวคล้ายกันโดยสรุปว่า เมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ยั่งยืนและสามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลา มีความสำคัญต่อการเรียนรู้เพราะเป็นความรู้ประเภทฝังลึก (Deep Knowledge) ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตได้ตลอด

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ นักเรียน มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูสอนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้ามีการจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยพูดคุยกับนักเรียนอย่างเป็นกันเองและเสริมเนื้อหาที่เป็นเกร็ดความรู้ในชีวิตประจำวันในเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันให้กับนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมสนุกในกิจกรรมเกมการเรียนรู้ทำให้บรรยากาศเป็นไปด้วยความสนุกสนาน รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้าช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหาในรูปแบบใหม่ไม่ซ้ำแบบเดิม

ส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการคิดแก้ไขปัญหาและเปิดโอกาสให้เสนอแนวความคิดเห็นของตนเองออกมา และได้ทบทวนความรู้เดิมพร้อมกับการเพิ่มเติมความรู้ใหม่ สอดคล้องกับ Joyce and Weil (2004 : 256 - 258) ที่กล่าวว่า รูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้า เป็นรูปแบบที่ช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความรู้เดิมของผู้เรียนว่ามีเพียงพอหรือไม่ ก่อนที่ครูจะเสนอสาระใหม่ และยังช่วยช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดหลักของเนื้อหาได้ชัดเจนมากขึ้น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากโดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่างรูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้า ช่วยส่งเสริมให้ตนเองมีการจัดการความคิดอย่างเป็นระบบ อีกทั้งเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหากับกรณีศึกษาหรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงรูปแบบดังกล่าวยังช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนเนื่องจากการมีนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ดูเข้าใจง่ายมากขึ้น

ทั้งนี้ การเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้า เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน รู้จักการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ในปัจจุบันและยังช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นระบบจากเทคนิคผังกราฟิกที่ส่งให้นักเรียนได้มีความรู้ ความคิดรวบยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี โพธิ์ปลา (2545 : 98) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนสีชมพูศึกษา อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำนวน 49 คน ที่สอนโดยใช้สิ่งจัดมโนติล่วงหน้า พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการใช้สิ่งจัดมโนติล่วงหน้ามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 13.48 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนที่ทำคะแนนผ่าน ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 83.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงว่าการสอนโดยใช้สิ่งจัดมโนติล่วงหน้าทำให้ผลการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 70/80

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความเข้าใจที่คงทน เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตชนกกว้างล่วงหน้า ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้โน้ตชนกกว้างล่วงหน้าเป็นการสอนที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้ของนักเรียน ดังนั้นครูจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อม ความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนแต่ละคน

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้โน้ตชนกกว้างล่วงหน้า ครูต้องเตรียมตัวในการจัดการเรียนรู้ให้เป็นอย่างดี เนื่องจากในแต่ละชั่วโมงจะต้องนำเสนอโน้ตชนกกว้างแล้วจึงเชื่อมโยงเนื้อหาของการสอนย่อยในชั่วโมงต่อไป อีกทั้งต้องศึกษาเกี่ยวกับผังกราฟิกในรูปแบบต่างๆ ว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่

1.3 การสังเกตความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ครูต้องใช้สมาธิและการสังเกตอย่างละเอียดซึ่งจะมีปัญหาในห้องเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก ส่งผลให้การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจที่คงทนนั้นมีประสิทธิภาพลดลง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้าพัฒนาควบคู่กับทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า พัฒนาคู่กับวิธีสอนหรือเทคนิคอื่นๆ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นควบคู่กับการพัฒนาการคิด

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**

(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550). การออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจ เอกสารประกอบการพัฒนา

ข้าราชการครูเพื่อเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ ครั้งที่ 2 กรณีพิเศษ. กรุงเทพฯ.

ณัฐ สิมะธัมมัท. (2551). การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค

แผนผังกราฟิก เรื่อง การเมืองการปกครองของนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทศนา ขมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2543). **ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ :

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. (2544). **แนวคิดและแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.**

กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

รุ่ง แก้วแดง. (2541). **ปฏิวัติการศึกษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มติชน.

เรวดี จันทเปรมจิตต์ (2535). การเปรียบเทียบความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ที่เรียนจากโปรแกรมวีดิทัศน์ที่มีแอนิเมชันหรือการ์ตูน

นิตคำถามต่างประเภทกัน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **กระบวนการทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล.** กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์ปิ่นตัง ลิ้มพาสเนอชีพ.

วัชร่า เล่าเรียนดี. (2552). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด.** นครปฐม :

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2540). เอกสารการสอนชุดวิทยาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

สุภาวดี โพธิ์ปัสสา (2545). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดย

ใช้สิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

(2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาษาต่างประเทศ

Mctigh, J and Wiggins, G. (2004). **Understanding by Design : The Six Facets Of Understanding.**

Alexandria, Virginia : USA. Association for Supervision and Curriculum Deverlopment
1998.

Joyce, B, Weil, M., and Colhoun, E. (2009). **Model of Teaching.** (8 th ed.). Boston : Allyn

Bacon/Person.

Ausubel, D. P., & Fitzgerald, D. (1961). **The role of discriminability in meaningful verbal
learning and retention. Journal of Educational Psychology.**